

مدیر مسئول

و سر محرر

رفیق علمی

اعلانات به دبریک

۳ آء ده سیریت

بو همو شتیک مراجعت

به مدیر غزته دکری

امید استقلال

بدل ابونه

به ۳ مانک روپیه و

نیویک به شش مانک

۳ به سالیك شش روپیه به

بو خارج اجرت پوسته

علاوه ده کری

تاریخ انتشار به ۱۳۲۹

۲۰ ایلول ۱۳۲۹

سیاسی

سیاسی ، ادبی ، اجتماعی غزته بیکی و سنی به

هفته جاریك دردچی

نسخه ی به آهنگه

سال ۱ شماره ۱۳ (پنجشنبه) ۳ جنای الاول ۱۳۲۹ ۱۳ کانون اول ۱۳۲۹

حلب و کوردستان

له غنائم حرب عمومی ، قطعه سوریه و عراقیش
 اساساً بر استیلای انگلیز کوبون ؛ فقط بالآخره
 لهم دو قطعه به ، سوریه و فرانسه-سزده کان
 دور کرا و عراق له کل کوردستان جنوبی
 بو انگلیز مایه وه . ام قسما به حرص دو دواتی متفق
 قسماً تسکین کرد ، فرانسه-سزده کان موقفاً له دوستایه ی
 انگلیز امین بونه وه ؛ فقط له پاش عصیان امیر فیصل ،
 مقابل به انقض حکومت سوریه و سیاست جبارانه ی
 حکومت فرانسه ، بریتانیا له عراق حکومتی عربیه ی
 تاپیس و امیر مغلوبی به ملک اعلان کرد ام سیاست
 عنایتکارانه ی بریتانیا له سوریه دا موقع فرانسه ی
 خسته نزل له وه . بو تامین آسایش به دوام جل هزار
 عسکری حکومت فرانسه له سوریه دا عبور که پانی
 بو . حاکمیت سوریه بو خزینه فرانسه ماده مادتا و بو
 سیاست فرانسه منافع غیر ضرر هیچی زی تولید نکره
 حق بیک لو ضررانه رفع اشغال کلکبابو ، چونکه
 هتاسه ی تورک له کلکباره به دوام له فساد محبطی
 حلب فارغ نه مایه وه بناء علیه ام ولایت و حق تکمیل

قطعه سوریه به واسطه تجلیه کلکباره کوبونه تحت
 تاثیر پروپاگنده ی تورک .
 فرانسه بالطبع بو ممنونیت تورک . کلکباری مقابل
 به مصریت حلب و سوریه تجلیه کردبو ، فقط تجلیات
 زمان موافق امال تورک نظامر ده کا ، چونکه فرانسه
 له جیاتی امه ی که له سوریه حکومتی قانونی تشکیل
 له سیاست حاضره پیدا به نظر احوال روحیه و محبطه
 تبدیلیاتیکی جدی اجرا بکا روز به روز له ظلم و تضییقات
 بیشتر ده وی ، وا حالی بو که تورک به رشوت افتاح
 ارکی ، بنه علیه میدان ظلم و اعتساف بوخوی هر چیل
 ده بی . اساساً له سوریه و عراق حلب و موصل بو
 محظوظه بلاد عربیه له نقطه جغرافی و سوق الجیشیه وه
 عادتاً وه کو دوای ترازویکن ؛ چونکه له تضییق
 یکبارگیان د حال اویتربش متاثر ده بی ، تا بیا غیراز
 له نقطه جغرافی و سوق الجیش له نقاط
 صادره بنه وه . ما سبتدارن ، تلاله نقطه جیشیه وه .
 عراق مملکتیکی عربیه ، ام مملکتیه غیراز اقسام
 شرقیه اقسام شمالیه یینی کاملاً کورده . سو به پیش
 واپه . اینجا کورده کان له برامه ی که تمصب اسلامیه یان
 له تیرکیش و له عربیش زیاتره دائماً ره کی اسلامیتان

بنگه ی برنگندن و لیکولینره ی نرن
 مرکز نرن للتوثیق و الدراسات
 Zheen Center For Documentation & Research

له پیدایش ردی . البته تا مهترده بی و له همو حرکتیکیا نا
 مغلوب عصیت دینه دهن ، مع مافیه لکل امه پشدا
 حرمتکارک به جس . ملت ، بو حقوق حقیقیه له فداکاری
 پاش تاگون وله کوردایه تی لازمه ، فقط چونکه تا امرو
 له طرف حکومت مدرنه وه زور اهمال وله رغم شفقت
 ملیه یان داتما له خوار اقوام ساره ماونه وه و مر استخفاف
 کراون درحق به ملت خویان عادتاً منفعل و به سائقه
 ما بوسیت داتما محتاج تصاحب و عنایت توک بون . حتی
 تورکه کان ام حقیقته ادراک این وله کورداب چاک
 تمیک یشتون و مع التأسف اجنبی هیچ تی نه گیتشتون .
 دلایش امه به که اجانب له خصوص تورکه وه اسباب تمایل
 کورده کایان تا ایستاکشف نکرده ، حتی به تواری معکوساً
 تلقی یان کرده واده زانن که ام تمایله له بر معدومی حسیات و
 محبت ملیه به نازانن که بالعکس ام تمایله ، ام محبت ام صداقت
 که و کولباسیکی عاریت قسمیک له طبقه عوامی اختیار کرده
 دیسان هر له محبت ملیه و ضروراً لامیه وه نشستی کرده بلی ؛
 کوردا اصلا میکی تواون و هر چند درحق به خویان له نفس
 الامرا فوق الاماده حرمتکارن ، فقط غرور یکی اسلامیت
 به تدریج له شکلیکی تر دا حاکم حسیات ملیه یان بوه ، معنای
 حریت و مساوات و ساره یان سوء تفهم و به واسطه
 غلط رؤیته وه خیالیان به حقیقت تاتی کرده . مثلاً
 لاهلی تعیین دماغ کوردیکی نا بخته تحلیل بگی ده بینی
 که خواص اصلیه ی مختل و معلوله ، چونکه به نظر تلقیات
 اوه وه له اردوی عثمانیدا ضابطیکی کورد ، هامور یکی
 کورد مادام لکل تورکیکی هم رتبه ی خوی ظاهر امالک به
 عین صلاحیت و تابع به عین قانون بوه بناء علیه ممالک
 کورد چه معمور بونی چه ویران ، چه مسعود بونی و
 چه پریشان ، چه ترقی کردی ، چه تمدنی قوم کورد حره
 مستقله ، سر بسته . اسباب ویرانی و پریشان و تمدنیاتی
 ممالک کورد و ملت کورد بوجی تدقیق یکا . چونکه
 کورد موجود نیه که مملکتی بی . استانبولیش می

عثمانی به اویش . امرو ای اعمار اکا ، بدنی وان .
 امه هیچ اعتماداً نکرده ، حکومت معذوره یاله حربه
 یا بودجه ی مساعد نیه ، یاله رانماری جیه که یکبر می
 نابریزیت .
 مع مافیه له ولایت بتلیس مکتبکی ابتدائی بیت
 له از میر متعدد مکاتب حتی له استانبول چند مکاتب
 عالیه پش موجوده ، لایک ویرانه ، لایک معموره ،
 لیره مکتب نیه له وی هییه این فرقی جیه هلسه پوره
 استانبول ، به کب خوت بخوبینه مانع جیه ؛ حاصلی
 تفکرات و تلقیات کوردیک تماماً مطابق ام قصاصیه ،
 چونکه له نقطه نظری حکومت بی خبره ، حریت
 فردیه ی مانع رؤیت اسارت قومه به . حتی کلیمک له
 له ولایای امور حکومت عثمانیش له وقت خویا ام
 حقیقتانه یان خسته . توده بر جاوی حکومت و فائده ی
 نه بوه ، لکل امه پش له کوردا اوانه ی که به حسیات
 ملیه مشوعن و بو حقوق عمومی و تومیان سی
 اکن له نظر طبقه عواما عادتاً به خائن نامسراون ،
 مع مافیه حقیقیانه ، چونکه و کو عرضمان کرد تا امرو
 هیچ حکومتیک به جدی دستی معاوتی بو ام قومه
 درین نکرد . هر چند وطن پرورده کان به امید معاوت ،
 بو دوات معظمه هم فداکاریکیان اختیار و به نظر
 تجلیات سیاسییه وه گاه گاه روپان کرده سالیانی ، گاه
 رواندز ؛ گاه بون به خدمتی هندی بک و گاه به می
 عربیک ؛ هر هوا یکیان بو لیدرا به و نوعه هلیرن ،
 که چی هیچ وقتیک ام شای و زماونده بو قوم فقیر
 کوردن بو . جاری ماره مان له جورا ، جاری له آشوان .
 ایسته اگر به تورکیک بلی که ایسه دعوی ملت
 ده کین ، ده ایت کوا استنادگاهی کورد ؛ کوا حایه و
 تصاحب ؛ حتی رنگه بلین که امه بینج ساله له ناونان
 رویشتون تا ایسته حکومت انکار بوجی حکومتی بو

کتابخانه موزه و مرکز اسناد
 مجلس شورای اسلامی
 تهران - جمهوری اسلامی ایران

تشکیل نکردن؟ ایامه جواب ام سواله مان هر چند د
دفعه به حرکات مایه له حکومت معظمه برسیموه
مع التامف هیشتا جوابیکی شافیان ورنکرتوه ته وه وا
دهزائم که تورکیش بم وه سینه به وه به حرارت ادعای
موصول ده کا ، چونکه کوردستان جنوبی به مالی
خوی ازانی و باله ولایتی موصول اعتبار اگا ، اینجایندوه
هر مقصد : هر چند العراق عوادت مخلیه خطب زور
استحقاقش ده کا ایامه بالعکس له م خصوصه وه کلی
شتمان به خیالاتیت ، میلا ده این : احوال فرانسه کان
له نتیجه مسله موصول و بو معاونت عرب له درجه
فداکاری انگلیز شهبان هیه . بناء علیه به برامدی که
مقابل به امریکی واقع نه بینته وه تا تراوی خویان به ک
اکن و باخود لکل حکومت انگلیز (الله اعلم) له
سیاستیکایک نه اتون ، بناء علیه بو شهید به سیاست
بریطانیا مختصر صا و موافقا حجاب تخلیه ده که ن
فقط اگر ایامه براتین حکومت معظمه بو شهودردیک
دوای بی هیه ، چونکه بالطبع تنبذری اوه ده کا که
مخلفه حفرق عرب متوقفه به سد و بند دوکای عراق
که ایش هر به واسطه ای حکومت کوردیه وه ممکنه .
نک به ضم و الحق لویک ، بناء علیه اگر دولت معظمه
مقابل بم سیاستی فرانسه کان و کله مسئله سوریه
و عراقدا کردوی لم مسئله به شدیدا درجق به کوردستان
جنوبی حسن نسبت ارازی نسبت حمایت و معاونتی بو
قوم کورد درین بکار مقصود به تشکیل حکومت کوردستان
نهایت به مسائل متنازع فیهی یعنی خوی و تورک نهاد
لم باله و میمایه ای فرانسه ، دوباره خویان ضرر نه ندان
و محقق حلییان له کین الی و سوریه ش له تحت تهاکه دا
ده بینته وه ، چونکه حسب نک به واسطه ای امه وه که
تورک به بالعکس به واسطه ای امه وه که کورده و به تهای
حکومتیکی کوردیه شس به محقق به سائمه اسلامیت وه
ترجیحا التحاق به تورکیا ده کا بنجا ایامه اعتقادمان وایه

که بریطانیا حقوق عراق به واسطه تشکیل کوردستان وه
حفاظت و فرانسه له روی بی سیاستیه وه حاب ضایع و
سوزیه منوق احتلال و تهاکه یکی عظیم دکا ...
رفیق عالی

له تورکیا اتهام خیانت

توحید افکار دلی : مجلس یکی حربی عسکری له
استانبول انعقادی کردوه له اول جلسه دا رؤیت او
دعویانهی کردوه که له علیهی اوانهی به خیانت متهمن
اقامه کراوه . تا استعاضدی ام مهماهه کیشته ته (۱۵۰) .

اجوال تورکیا

الامل لغو کردنی محاکم شرعیه
خریده یکی کون دهلی : مجلس وطنی کبیر لغو
بونی محکمه کانی شرعیه تصدیق کرد . وزارت
عدلیه پیش له تمیمیکا که اصداری کردوه جوانی
داوه به محاکم نظامیه بو رؤیت او دعویانهی که تا
امرو له محاکم شرعیه دا رؤیت کراوه .

معاهده تورک و ارمن

یکی کون دهلی : مذاکره بو عقد معاهدهی تورک
و ارمن تفویض به مصطفی شرف بک کراوه . چونکه
بو معاهده یعنی تورک و ارمن له مجلس لوزاندا وقت
مساعدت بو بو .

قائینهی تازهی عراق

الامل - له متبعیکی موثوقه خبر وزیر کراوه که
قائینهی عراق له ذوات آیه شکل ده کا :
رئیس الوزرا و ناظر حربیه جنفر پاشای عسکری
وزیر داخلیه علی جودت بک
نایب صبیح نشنت بک
معارف رضی التدی
مالیه محسن شلاش
عدلیه قاضی موصل احمد خری افندی
اوقاف شیخ صالح شامش اعیان
و خبر ور کراوه که جناب جنفر پاشای عسکری
له مواظره حرکتی کردوه و کیشته بغداد .

کوردیش - حق زبانی هیه

عصر حاضر که به اعزازات تاریخی هر قومی اثبات
 موجودیت خوی دهکا دهچته و بزه و هول و نقلاهی
 ترقی دهده له مدینت بخت دهکا آنته بچو که کایش دایان
 له خویان کرده [رده است هر مکی خویش را بفرماید]
 به حرب عمومی پیدا متفقین و ائتلاف هر دولا ها و اویان
 ده کرد ام شره گوره به بو نجات مات بچو که هر له
 انزای سردا لهستان استفادهی کرد ، لیتوانیا ،
 اوقرانیا نائل آزادی بون تورکستان ، تورجستان
 ازمنی حق زبانیان پیدا کرد تورک ، عرب ، عجم ،
 موسوی سر بستی خویان نامین کرد آنها قوم کورد
 مایه ووه که کس بجاوی مرحمت تاشای نکرد ، یکی به
 ناو اسلامیت ووه یکی به ناو تجارت ووه دهیوی ام ملنه
 مظلومه بخته زیر بار اسارت ووه . اگر سوال له اهل
 وجدان و مدینت بگری که آیا کوردیش حق زبانی
 هیه یا نیه ؟ طبیعی جواب ام سو اله مراره دهی که
 بلی : کوردیش حق زبانی هیه ! بلی ، حقان هیه
 ایمنش بشرین حظ به آزادی ده کین حظ به حکومت
 ده که بن بوج حق خویمان ندرینی ؟ فرضا ایمنه هیچ
 تاریخیکمان نیه هیچ پیای مشهورمان نیه هیچ
 حکومتان نه بوه ، هیچ آثار قدیمی مان نیه قومیکین
 هر به گرمه و ناله ی وعد طوب حرب عمومی و کو
 قارچک له سپر شاخان هاتوقیون هاتوبنه میدان
 امرواثبات موجودیت ده کین (ابی الله بن اسمو بام
 و لا اب) له آل هاشم [ملک محمود اول] پیشو امانه
 فداکارمانه ظاهر ! تنه به معنأ حوت ملیون کورد معینه
 و تماشای سیاست دوامه کانی ده کن عجبا اوهی به ناو
 اسلامیت ووه کوردی لازمه هر به و ناوه ووه کورد ادعای
 او بکا و به قانون اویش عمل بکا آیا او دبی به تابع
 کورد حاشا و له نصف قاینه یسی له کورد تشکیل بی
 راضی دهی حاشا و او کسهی به ناوی تجارت و
 اقتصاد ووه مربوطیت کوردستانی دهوی هر به همین
 ادعا کوردستان مربوطیتی او طلب بکا قبوله حاشا تم

حاشا که وایی مقصد هر اوهی کورد له زیر بار اسارتنا
 بیتی مع خذ نفع ام برادران دینه مان لو دایه که کوردیش
 به تنها حق زبانیکی بی ایا تورک محابه بیکی بی دور ۳
 هنرا اکلش له پی رش و روت سوق جبهه حرب کا
 و هر چیز کسیکیان تسلیم محمد جاوشی بکا اوه چاکمه
 یا دور ۳ الا عسکر مجهز معلم حکومتیکی اسلامیه کورد
 به اوارام - لایته ووه بو معاونت اشترک غنا بکا ؟ نیئا
 بو قوم عرب ، له باقی اورویا طلبهی کورد رو بکنه
 دارالفنون عراق ، حریره ی عراق ، طیبه ی عراق یا
 هر جاهل بین ورعیت ؟ معان بو خومان و دراویشمان
 نه ب طبیعی سرست بین استفاده ی عراق زیاتره چونکه
 عراق اورویای ایمنه دهی نفع اقتصادی و سیاسی زیاتر
 دهی حال - ضررات کورد له صدیکه کی له دنیا
 تی گشته به استرحام طلب حق مایه ده که ن بره بره
 ام فکره نهم ده کا له صدی بی به ده استرحام دهی به
 اختلال اوسانه تورکیا ، نه ایران ، نه سوریه ، نه عراق
 آمایشی عیالمانی اگر اختلال تو مع ده کا احتماله سرایت
 ام آکره بو منافع سیاسی ووه اورو بایش ضرری بی
 بنه علیه و لازمه امر و کوردیش سرور بگری چونکه
 اویش ملیکه و حق زبانی هیه .

اعلان
 نوامبر ۱۳
 خانویک که له کره گی گو بزه و به ۱۳ - ۵۴ رقم و
 بجهه به طریق عام بیتی ۸۵ - ۲ خانه حه دلاک و
 بساری ۱۴ - ۵۴ خانه حاجی محمود تنکه بی خلفی ۸۳
 خانه حاجی قندر محموده بنا له اوراق شیشه ۳۰ سال
 لویش له تنک حاجی ملا مصطفی دا بوه بتلوی مومی
 البته ووه مجرداً طایبو ازی هر کس ادعایکی هیه لکلی
 اوراق شیشه دا تا بدست روزی تر مراجعت به دائره
 طایبو بکا دوم دفعه اعلان کرا . دائره طایبو

جو ارده بیسی مالک روزی جمعه ساعت له بدینج بیانقو
 د کیشسریت هچکس بیتی بدست ووه به مراجعت به
 خان بکات . علی
 چاپخانه حکومت له سلطانی چاپ کرا